

Prøve i Dansk 3

Maj-juni 2006

Skriftlig del

Teksthæfte

Læseforståelse 2

**Delprøve 2: Faderrollen under
forandring**

Der er et teksthæfte og et opgavehæfte.
Læs først instruktionen i opgavehæftet.

- Hjælpemidler: Alle ordbøger
- Tid: 75 minutter

Mor og far delte job og barselsorlov

Af Gitte Jørgensen

I en periode på et par måneder kunne man hver dag, når rådhusklokkerne slog 12, se 32-årige Nicolai Schacke komme trillende med en barnevogn. I vognen lå datteren Rosalina på fire måneder. Nicolai havde passet hende hele formiddagen, og nu var det hans tur til at gå på arbejde som informationsmedarbejder på Københavns Rådhus. Han standsede derfor med barnevognen foran hovedindgangen og ventede på, at hans kone, Janne Schacke, der arbejdede som fuldmægtig – også i Københavns Kommune – skulle komme og afløse ham.

De har nemlig indrettet deres barselsorlov på en ret utraditionel måde: Fra deres datter var fire måneder gammel, delte de både barselsorlov og arbejdsliv midt over. Nicolai var hjemme om formiddagen, mens Janne arbejdede fra klokken 8 til 12, og når hun havde fri, begyndte Nicolais arbejdsdag fra klokken 12 til 16.

I de første måneder havde de vagtskifte foran den fælles arbejdsplads, men da Rosalina begyndte at få grød, mødtes de hjemme i lejligheden ved frokosttid.

Nicolai Schacke har fået meget blandede reaktioner på sit valg af at gå på halv barselsorlov i syv måneder – fra Rosalinas 4. til 11. måned.

Hans kvindelige kolleger, hans kones veninder og hans forældre og svigerforældre har været positive, mens hans mandlige bekendtskaber ikke just har bifaldet hans orlov:

– Alle mine mandlige kolleger og venner grinede af, at jeg skulle på barsel efter fire måneder – nu ofrede jeg karrieren, og nu skulle jeg hjem og varme sutteflasker. Der er ikke én eneste af dem, der har sagt, det var en god idé. Og det har virkelig overrasket mig. Helt ærligt, så tror jeg ikke, mænd gider gå hjemme og skifte bleer og made babyer. Når de går på arbejde, kommer de væk fra alt det derhjemme, og det passer dem godt.

Fælles om orloven

Allerede mens Nicolai Schackes kone var gravid, var det deres fælles plan, at han skulle have del i barselsorloven. Han kontaktede derfor juristerne i sin personaleafdeling for at høre, om man dagligt kunne dele barselsorloven. Og da juristerne ikke kunne se, at man ikke kunne gøre det, blev det til, at Janne og Nicolai fik denne nytænkende ordning. Det har fungeret forbløffende godt for os. Vi troede, at Rosalina ville blive kulret, fordi hun først var hjemme med den ene og bagefter med den anden. Men hun er bare glad, og det generer hende ikke. Når Nicolai valgte at gå på en halv barselsorlov, er forklaringen den, at han ønskede at være en aktiv del af sit barns liv:

– Jeg har set for mange eksempler på, at mor er bedst – når barnet græder, er det kun moren, der duer. Jeg har det sådan, at jeg aldrig vil sætte mig i den situation, hvor jeg ikke er lige så god. Selv-

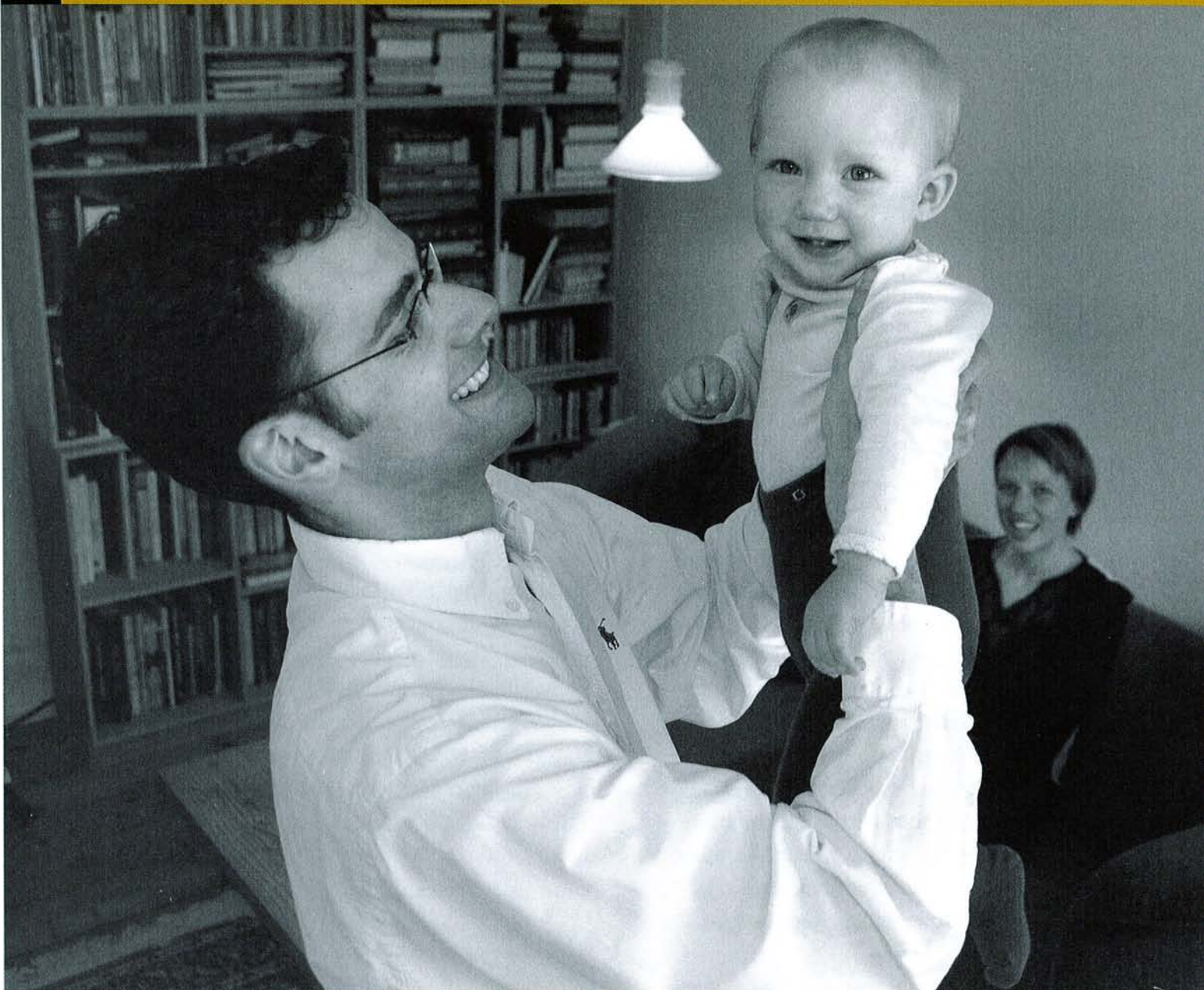

Foto: Nina Lemvigh-Müller

følgelig er der nogle ting, moren kan, jeg ikke kan – bl.a. at amme – men fra tre-fire-måneders-alderen kan jeg som mand godt være med. Nicolai indrømmer imidlertid, at den utraditionelle barselsordning ikke har været helt uden betænkeligheder:

– Jeg var da uhæmmet nervøs i starten. Jeg var bange for, at jeg ikke ville kunne klare det. Tænk, hvis Rosalina bare græd og græd og kun ville have Janne. Den første dag min kone var væk i tre timer, ringede vi til hinanden mindst seks gange. Jeg var så rædselsslagen. Men efter nogle dage gik det fint. Man lærer det lynhurtigt. Selv om Rosalina var umulig og intet ville, kunne

jeg godt overskue det, fordi det kun var i fire timer, Janne var væk.

Arbejde fuldtids til halv pris

Nicolai fortæller, at også hans kone, Janne, var skeptisk. Efter de første fire måneders barsel, som hun havde alene, havde hun slet ikke lyst til at påbegynde sit arbejde igen.

– Men da Janne først var startet og var væk nogle timer hver dag, syntes hun, det var fantastisk. Hun havde meget mere overskud og lyst til den lille, når hun kom tilbage. Selv om hun i de første måneder syntes, det var meget udmattende, og tænkte “kom

nu hjem, Nicolai”, fik hun en helt anden energi, og det havde vi egentlig ikke tænkt på – at det gav energi at arbejde. Janne glædede sig om morgenen til at skulle ud og møde kollegaerne, men hun glædede sig sandelig også til at kunne gå fra arbejdet med god samvittighed. Ordningen har på alle måder været et plus for hende.

Derimod har det været ret krævende for Nicolai. For i modsætning til Jannes kontorchef, som var lykkelig over, at hun kom tilbage efter kun fire måneders barselsorlov, stod Nicolai i en anden situation. Fra at have arbejdet på fuldtid gik han pludselig på deltid, selv om han ikke fik fjernet nogle af sine arbejdsopgaver:

– Jeg har løbet meget hurtigt i de her måneder, og jeg gav slip på meget af det sociale samvær med mine kollegaer for at nå det hele. Det var rent arbejde, arbejde, arbejde og så hjem igen. Det er enormt hårdt at være på halv løn og halv tid og stadig skulle lave det samme.

Samhørighed og fællesskab

Trods det stressede arbejdsliv har deltid og halv barselsorlov været en gevinst på andre områder. Fx har Nicolai og Janne ikke haft nævneværdige konflikter i parforholdet, efter de har fået barn:

– Der er ellers mange mænd, der har oplevet, at de glider i baggrunden, når kvinden får et barn, men sådan har jeg ikke haft det. Vi tænker meget ens, og vi kender hinandens verdener. I starten, da Janne havde barselsorlov alene, kunne jeg ikke forstå, hun ikke havde ryddet op og vasket op, når jeg kom hjem fra arbejde. Hun havde jo haft hele dagen. Men da det var mig selv, der gik hjemme, forstod jeg, at man ingenting når, når man har et lille barn.

I dag, når jeg kommer hjem fra arbejde, spørger jeg altid, hvornår Rosalina har fået skiftet ble, hvad hun har spist m.m. Jeg er opmærksom på hendes cyklus – i modsætning til andre fædre, der ofte ikke aner noget om deres børns rytme.

Jeg tror, det betyder meget for et parforhold, at begge er engageret i barnets liv. Det giver en følelse af samhørighed og fællesskab.

Efter den syv måneders orlov er Nicolai Schacke netop startet på at arbejde på fuld tid igen. Rosalina bliver passet i en privat dagpleje, indtil hun kan få en vuggestueplads. Janne afleverer hver morgen, og Nicolai, der er på arbejde fra kl. 7 til 15, er så den, der henter datteren.

– Jeg er enormt stolt af det, jeg har gjort. Selv om det lyder som en floskel, har jeg lyst til at sige til andre mænd, at de bare skal gøre det samme. Jeg har fået et helt fantastisk forhold til Rosalina, og det kan slet ikke gøres op i penge. Om man gør det i to, fire eller seks måneder, betyder ikke så meget – så længe man fra starten etablerer en tæt kontakt med sit barn.

Femina nr. 31, 2004.

Fædre under forandring

Af Trine Munk-Petersen

Det er et faktum, at faderrollen på blot en enkelt generation har undergået meget store forandringer. Hvor det for eksempel for 40 år siden var nærmest uhørt, at en far var til stede på fødestuen, så er stort set alle danske fædre i dag med, når deres børn kommer til verden. Langt størstedelen af alle fædre holder 14 dages fædreorlov og deltager i omsorgen for det lille barn i større eller mindre omfang. Og i det hele taget er fædre langt mere aktive og til stede i deres børns liv end for en generation siden.

“Netop faderskabet er den af mandens roller, hvor der er sket den største udvikling,” siger lektor Kenneth Reinicke fra Center for Ligestillingsforskning på RUC.

“Den tid er forbi, hvor fædre vil nøjes med at være dem, der skaffer familien mad på bordet og kun fra sidelinjen følger børnenes liv og opvækst. Moderne fædre ønsker at være “hele mænd”, at være ansvarsfulde, helstøbte og nærværende fædre, og de ser ikke det at deltage i omsorgen som en sur pligt, men som et gode, de ikke vil gå glip af,” siger han.

Chefpsykolog på Rigshospitalet, Svend Aage Madsen, har i en årrække forsket i mænds tilknytning til spædbørn, og noget af det, der har slået ham, er fædrenes klare afstandtagen til den måde, deres egen far fungerede på i faderrollen.

»Når man i dag spørger en vordende far, hvordan han definerer en god far, så svarer han med ord som opmærksom, nærværende, omsorgsfuld,

engageret og kærlig – nøjagtig de samme værdier, som mødre bruger til at betegne såvel en god far som en god mor. Og stik imod, hvordan langt de fleste fædre har oplevet deres egen far, der som oftest var enten fysisk eller psykisk fraværende det meste af tiden,« siger han.

Moderne mænd vil altså gerne være gode fædre. Spørgsmålet er, om de også er villige til at drosle tilstrækkeligt ned på karrieren til også at kunne leve op til målsætningen.

“Det kan godt være, at de gerne vil, men det er ganske få, der gør alvor af det. Faktisk er småbørnsfædre den gruppe i samfundet, der arbejder mest af alle. Og selv om fædre siden 1984 har haft mulighed for at tage op til ti ugers barselsorlov, er det kun to-tre procent, der har benyttet sig af det, ligesom kun meget få fædre tager børnepasningsorlov til de helt små børn,” siger seniorforsker Bente Marianne Olsen fra Socialforskningsinstituttet.

Hun mener, det vil kræve en radikal ændring af arbejdspladskulturen på langt de fleste arbejdspladser, hvis vi skal nå meget længere i retning af ligestilling mellem far og mor. “De fleste steder ses der stadig skævt til mænd, der vil tage orlov eller gå på deltid. De få mænd, der gør alvor af det, arbejder næsten alle i typiske kvindejob, der er indrettet, så der også er plads til børnene,” siger hun. “Men derudover er det også helt afgørende, at en del af barselsorloven, måske tre måneder, reserveres til fædrene. Ellers vil det fortsat næsten udelukkende være mødre, der tager hele orloven”.

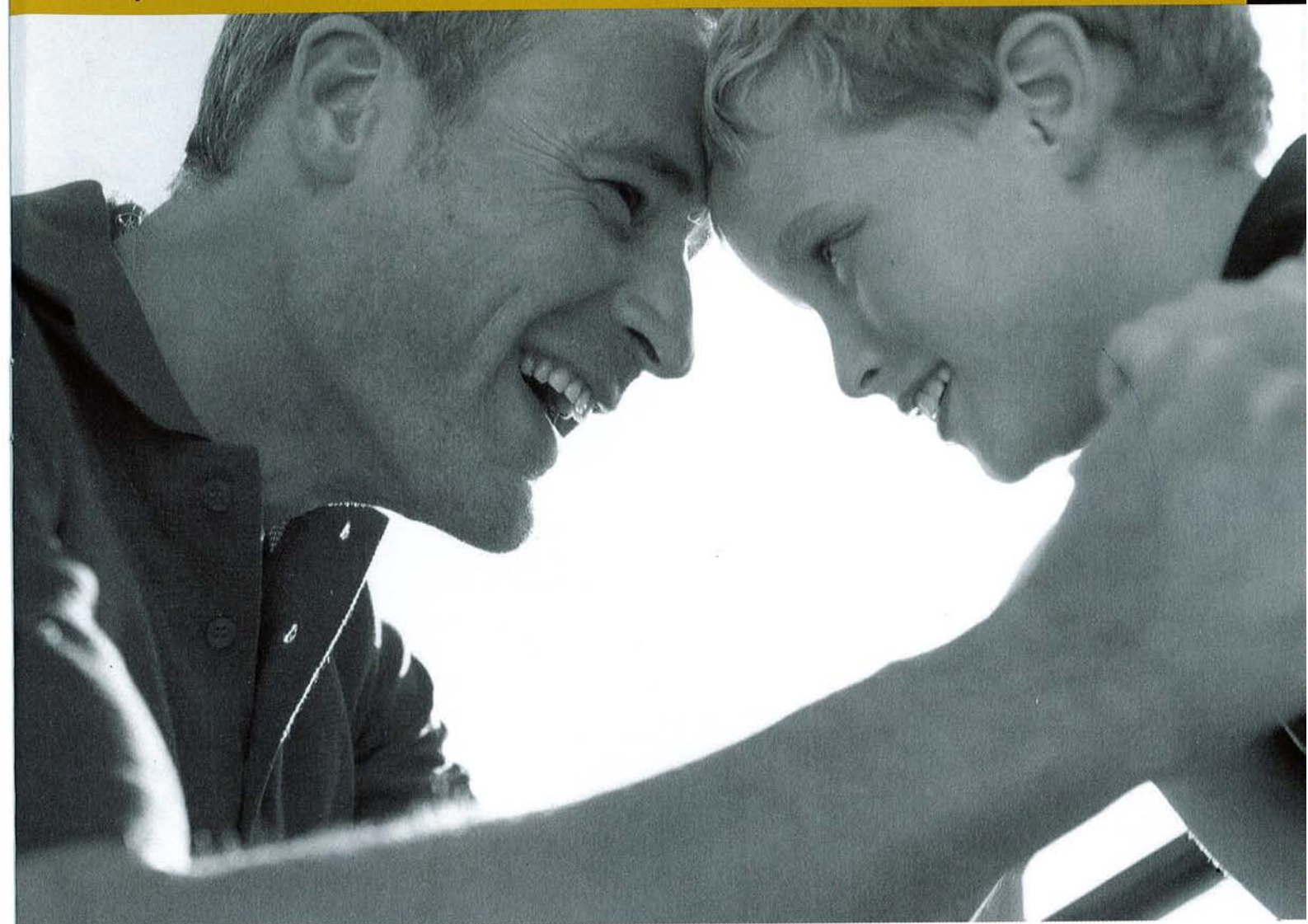

Foto: Polfoto

I Danmark står mange fædre i dag i nøjagtig den samme stressede situation, som karrieremødre har kendt til i årevis, mener Kenneth Reinicke: De vil det hele, både karrieren og samværet med børnene.

Han er overbevist om, at mange fædre inderst inde er frustrerede over at køre med på job- og karriereræset. Men de magter alligevel ikke at stå af.

“Det er svært at ændre sin arbejdsmæssige identitet, og det betyder stadig meget for de fleste mænd at være med på toget. Mange mænd tror heller ikke, at selv det mest velfungerende familieliv vil kunne give dem den samme tilfredsstillelse, udfordring og spænding som et godt job,” siger han.

Måske handler det i virkeligheden om, at uanset al god vilje, så er mænd stadig mænd og har simpelthen ikke det forældrepotentiale, der skal til for – i en periode – at ofre faglig ambition og karriere til fordel for et lille barn.

“Slet ikke!” lyder svaret fra chefpsykolog Svend Aage Madsen, der godt i fremtiden kan forestille sig en forandret manderolle, der også omfatter en stærkt involveret far:

“Men det er nødvendigt, at samfundet helt fra starten giver faderen de rigtige muligheder,” siger han.

Berlingske Tidende, 3. november 2002.